

૧.૯ ઘાસચારાની જુવાર

ડૉ. બી. કે. દાવડા, ડૉ. એમ. કે. ગાંગાણી, ડૉ. વી. ડી. પાઠક, પ્રો. એ. આર. પટેલ,
પ્રો. એ. એલ. ચલોડીયા, પ્રો. એન. વી. રાદડીયા, ડૉ. એસ. જે. સિંધી, ડૉ. ટી. વી. ઘેવરીયા,
પ્રો. કે. જી. કંજરીયા, શ્રી એ. આર. જલંદ્રા અને શ્રી એ. ડી. વર્મા
મુખ્ય જુવાર સંશોધન કેન્દ્ર, નવસારી કૃષિ યુનિવર્સિટી, અઠવા ફાર્મ, સુરત

જમીનની તૈયારી:

- એક હળખેડ તથા બે કરબખેડ દ્વારા ૧૦-૧૫ સે.મી. ઊંડી ખેડ કરી જમીન ભરભરી કરી સમારથી સમતળ કરવી.
- ખરીફ ઋતુમા વાવણી મોડી થવાના સંજોગોમાં ખેતર નિંદામણ મુક્ત રાખવા, કરબથી ખેડ કરવી. હેક્ટર દીઠ ૧૦ ટન છાણીયુ ખાતર ખેડ અગાઉ નાંખવું.

જાતની પસંદગી:

- એકવાઢ માટેની જાતો:- જીએફએસ-૫, જીએફએસ-૬, તાપીચારી અને સીએસવી-૨૧ એફ
- બહુવાઢ માટેની જાતો:- સી.એસ.વી.૩૩ એમએફ અને સી.એસ.એચ.૨૪ એમ.એફ.

વાવણીનો સમય: ત્રણેય ઋતુમાં વાવેતર કરી શકાય છે.

બિયારણનો દર ઘાસચારાની જુવાર માટે બિયારણનો દર ૫૦ કિ.ગ્રા. પ્રતિ હેક્ટર પ્રમાણે રાખવો. ઘાસચારાની જાતના બીજ ઉત્પાદન માટે બિયારણનો દર ૮ થી ૧૦ કિ.ગ્રા. પ્રતિ હેક્ટર પ્રમાણે રાખવો તથા દાણાની જુવારની જેમ ખેતી પધ્ધતી અપનાવવી

વાવણી અંતર: ઘાસચારા માટેની જાતોમાં બે હાર વચ્ચે ૨૫ થી ૩૦ સે.મી. અંતર રાખવું. ઘાસચારાની જાતના બીજ ઉત્પાદન માટે વાવેતરનું અંતર બે હાર વચ્ચે ૪૫ સે.મી. અને બે છોડ વચ્ચે ૧૫ સે.મી. અંતર રાખવું.

ખાતર:

રાસાયણિક ખાતર (કિ.ગ્રા./હેક્ટર)		નાઈટ્રોજન	ફોસ્ફરસ	પોટાશ
પાયામાં	રોપણી સમયે	૪૦	૪૦	૦૦
પુર્તિ ખાતર એક વાઢ વાળી જાત	૩૦ થી ૩૫ દિવસે)	૪૦	૦૦	૦૦
પુર્તિ ખાતર બહુ વાઢ વાળી જાત	પ્રથમ કાપણી બાદ	૨૦	૦૦	૦૦
	બીજી કાપણી બાદ	૨૦	૦૦	૦૦

નિંદામણ અને આંતરખેડ: જુવારના વાવેતર બાદ ૨૫ અને ૫૦ દિવસે લાથથી નિંદામણ કરવું તથા જમીનમાં વરાપની પરિસ્થિતિ આવે ત્યારે એક આંતરખેડ કરવી. જુવારનાં પાકને ૪૫-૫૦ દિવસ સુધી નિંદામણ મુક્ત રાખવો જરૂરી છે.

પિયત: સામાન્ય રીતે ચોમાસામાં પિયત આપવાની જરૂરીયાત રહેતી નથી. જ્યારે અન્ય ઋતુમાં ઘાસચારાની જુવારનાં પાકને જરૂરીયાત મુજબ ૧૦ થી ૧૫ દિવસના અંતરે જમીનની પ્રત મુજબ પિયતની જરૂર રહે છે.

એકથી વધુ કાપણી માટે: આ પાકને જમીનથી ૫ થી ૭ સે.મી. ઊંચાઈએથી કાપી પિયત આપવું. પ્રથમ કાપણી ૭૦-૭૫ દિવસે ફૂલ આવ્યા પછી જ કરવી જોઈએ. બીજા અને ત્રીજા વાઢમાં પણ ફૂલ આવ્યા પછી જ કાપણી કરવી. કુમળા છોડમાં ફૂલ આવ્યા પહેલા ઝેરનું પ્રમાણ વધુ હોય છે, જેથી પશુઓને લીલો ચારો નિરવો નહીં.

પાક સંરક્ષણ:

જીવાત: ૧. સાંઠાની માખી

- એક કિ.ગ્રા. બીજ દીઠ થાયોમેથોકઝામ ૩૦% એફ. એસ. ૩ ગ્રામ અથવા ૧૦ ગ્રામ ઈમીડાક્લોરપ્રીડ ૪૮% એફ.એસ પ્રતિ કિલો પ્રમાણે બધા જ બીજને દિવેલ સાથે મેળવ્યા બાદ પટ આપવો.
- બિયારણને આ માવજત આપી સંગ્રહી રાખવાથી તેની સ્ફુરણશક્તિ ઘટતી હોય છે. આથી બિયારણને વાવતા પહેલા જ માવજત આપવી.

- પાક ઉગ્યાના ૭ અને ૧૭ માં દિવસે લીમડાનુ તેલ ૦.૫% અથવા કરંજનુ તેલ ૦.૫% (૧૦ લિ. પાણીમાં ૫૦ મિલી તેલ + ૩ ગ્રામ ડિટરજન્ટ પાવડર) પ્રમાણે છંટકાવ કરવો.

૨. ગાભમારાની ઈયળ

- જુવારનો પાક લેતા પહેલા આગળના પાકના જડ, મુળ અને થડ વગેરે અવશેષો વીણી લઈ તેનો નાશ કરવો અને ખેતર સ્વચ્છ બનાવવું.
- એક કિ.ગ્રા. બીજ દીઠ થાયોમેથોક્ઝામ ૩૦% એફ. એસ. ૩ ગ્રામ પ્રમાણે બીજ માવજત આપવી.
- પાક ઉગાવાના ત્રીસ દીવસ બાદ આ જીવાતનો ઉપદ્રવ જોવા મળે તો કોઈપણ ૧૫૦૦ પીપીએમ લિમ ડાયુક્ટ દવા ૧૦ લીટર પાણીમાં ૩૫ મિલી પ્રમાણે છંટકાવ કરવો.
- વાવણી બાદ ઉભાપાકમાં ૭, ૧૪, અને ૨૧ માં દિવસે પ્રતિ હેક્ટર ૫ લાખ જેટલી ટ્રાઈકોગ્રામા ભમરી છોડવી.

૩. ફોલ આર્મીવોર્મ

- નર અને માદા કુદાઓ પ્રકાશ તરફ આકર્ષિત થતા હોવાથી પ્રતિ હેક્ટરે એક પ્રમાણે પ્રકાશ પિંજર ગોઠવવા.
- ફોલ આર્મીવોર્મના ફેરોમોન ટ્રેપ પ્રતિ હેક્ટરે ૧૦ થી ૧૨ મુજબ ગોઠવવાથી જીવાતના ઉપદ્રવની જાણકારી મળી રહે છે.
- પાકની શરૂઆતની અવસ્થામાં ૨ થી ૩ અઠવાડિયા સુધી આ જીવાતથી પાકને રક્ષણ આપવા માટે એક કિલોગ્રામ બીજ દીઠ ૬ મિલી સાયએન્ટ્રાનીલીપ્રોલ ૧૯.૮ ટકા + થાયોમેથોક્ઝામ ૧૯.૮ ટકા એફએસ દવાથી બીજ માવજત આપ્યા બાદ જ વાવણી કરવી જોઈએ.
- પાકમાં આ જીવાતનો ઉપદ્રવ જોવા મળે તો ક્લોરેન્ટ્રાનીલીપ્રોલ ૧૯.૫ એસસી ૪ મિલી દવા અથવા થાયોમેથોક્ઝામ ૧૨.૬ + લેમડાસાયહેલોથ્રીન ૯.૫ એસસી ૨.૫ મિલી દવા અથવા સ્પિનેટોરામ ૧૧.૭ એસસી ૫ મિલી દવા અથવા એમામેકટીન બેન્ઝોએટ ૫ એસજી ૪ ગ્રામ દવા માથી કોઈપણ દવાનો પ્રતિ ૧૦ લિટર પાણીમાં ભેળવી છંટકાવ કરવો.

રોગ: પાણીના રોગો

- કાપણી પછી અવશેષોનો નાશ કરવો. ઉંડી ખેડ અને પાકની ફેર બદલી કરવી.
- રોગ મુક્ત અને રોગ પ્રતિકારક જાતો વાવવી.
- રોગનો ઉપદ્રવ જાણાય ત્યારે મેન્કોઝેબ ૭૫% અથવા ઝીનેબ ૭૫% દવાનો ૧૫ ગ્રામ પ્રતિ ૧૦ લિ. પાણીમાં નાખી છંટકાવ કરવો.

કાપણી તેમજ ઉત્પાદન:

પાકમાં ૫૦% કુલ આબ્યા બાદ કાપણી કરવી. વૈજ્ઞાનિક ખેતી અપનાવવામાં આવે તો ૩૦૦૦૦-૩૫૦૦૦ કિલો લીલી કડબનું અને ૧૨૦૦૦-૧૩૦૦૦ કિલો સુકી કડબનું ઉત્પાદન પ્રતિ હેક્ટરે મળે છે.

જુવારનું આર્થિક રીતે વધુ ઉત્પાદન મેળવવા માટેના ચાવીરૂપ મુદ્દાઓ:

- સમયસર વાવણી કરવી.
 - બે લાઈન વચ્ચે ૨૫ થી ૩૦ સે.મી. ના અંતરે બીજ ઓરીને વાવણી કરવી.
 - રાસાયણિક ખાતરનો પણ ભલામણ મુજબ ઉપયોગ કરવો
 - કટોકટી અવસ્થાએ ભેજની ખેંચ વર્તાય તો પિયત આપવું.
 - લામ પાક લેવા માટે સરખી ઉમરના પીલા રાખવા.
 - જમીનમાં તિરાડો અટકાવવા આંતરખેડ કરવી.
 - વિસ્તારને અનુકૂળ સારી સુધારેલી જાતોનું વાવેતર માટે પસંદગી કરવી.
 - પાક નિંદામણ મુક્ત રાખવો.
 - સજીવ તેમજ સેન્ટ્રીય ખાતરોનો પુરતો ઉપયોગ કરવો.
 - સમયસર પાક સંરક્ષણના પગલાં લેવા.
 - ચોમાસામાં પાણી ખેતરમાં ન ભરાઈ રહે તેનું ખાસ ધ્યાન રાખવું.
- લીલાચારા માટે પાકની કુલ અવસ્થા બાદ કાપણી કરવી.

-----OOO-----